

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gid., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za vsako vrsto z navadnimi črkami 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Vabilo na naročbo.

Zopet smo končali letnik, in sicer drugi letnik „Dolenjskih Novic.“ Prijateljsko se zahvaljujemo vsim, kateri so kaj našemu listu pripomogli, bodisi s pisanjem, ali naročnino, ali saj s pripočilom. Vsim lepa hvala.

Trudili smo se, da Vam list ugaja; in da se nam je to posrečilo, kaže večje število naročnikov od lani. Ker tedaj ponujamo za malo denarja mnogo dobrega blaga, upamo, da bote v še bolj obilnem številu pristopali. To nas bo tudi vspodbudilo, da se za dobro vsebino vedno bolj trudimo in vedno vedno večji pridnost na Dol. Novice obračamo. Mogoče, da kdaj komu nismo po volji pisali; pa prosimo, naj list le dalje pridno prebira, in prepričal se bo, da smo le dobro želeli, le najboljši namen imeli. Saj sami dobro veste: „Kolikor glav, toliko želj“. — Vsim nobeden ne ustreže.

Cena ostane en goldinar za vse leto.

Da častitim naročnikom prihranimo 5 kr. za pošiljatev naročnine, priložili smo današnjemu listu „Prejemni list.“ Samo na desno manjši polovico tega lista zapiše naj se znesek denarja, ime in kraj naročnika, ter dan pošiljatve, nobene druge stvari. Mi bodemo že vedeli, da je to plačilo za „Dolenjske Novice.“ Kdor bi to ne znal storiti, mu radi na vsaki pošti store. — Kdor bi pa imel vendar kaj povedati, na priliko, če naročnino za koga drugega pošlje, piše naj na drugi strani ravno tistega lista in prilepi marko za 2 kr.

Slovo staremu letu!

Ne ločimo se prav radi od starega leta. Bilo nam je še kaj dobro v tem letu. V našem velikem cesarstvu ohranil se je bil, hvala Bogu, blagi mir. Bali smo se vojske, a previdnost in miroljubnost našega dobrega vladarja nam jo je odvrnila. Bog ve, če bode tudi v bodočem letu tako!? — Po Slovenskem se razmere v minulem letu niso premenile, ne na slabše ne na boljše.

Slovenski jezik ni pridobil več pravic in več veljave, a izgubil tudi ničesar ni. Na Dolenjskem ostali smo v preteklem letu z večine pri starem. Pohvaliti moramo l. 1886 radi tega, ker je bilo še precej rodovitno. Dobili smo še kolikor toliko dobrega vina, po katerem Gorenjci radi poprašujejo, ker je prijetna in zdrava pijača. Radi dajejo tudi Notranjci prednost letošnjemu našemu vinu, če tudi ima višjo ceno od manj prijetnega Hrvata. Sadja, jabolk imeli smo precej in nemški trgovci so pustili zanje nekaj novcev na Dolenjskem. Prijazno nam je bilo l. 1886. tudi v tem, da nam je toča, ta šiba božja, skoro popolnoma prizanesla. Če smo v gospodarskem obziru Dolenjci z l. 1886. kolikor toliko zadovoljni, ne smemo se tudi v narodnem obziru pritoževati.

Dolenjci začenjajo tudi sprevidevati, da so Slovenci. Tudi Dolenjecem gre v glavo, da so kakor Slovenci sploh bistre glave, ljudje dobrega srca in vredni, da jih svet spoštuje in podpira. Tudi Dolenjci uvidevajo, da kot velik del Slovanstva niso izgubljeni in pozabljeni. Pripoznajo sicer, da tiče precej v ubožtvu, a da si morejo še pomoči, še dvigniti se do boljšega stanja. Dolenjci bodo dobili vedno večje in večje veselje do lepe svoje pokrajine. Napredovali bodo v izobraževanju in s tem si dosta, dosta pomogli. To prepričanje imajo zlasti domoljubi, ki so udeleženi pri našem listu. Po „Dol. Novicah“ seglo je dolenjsko ljudstvo l. 1886. še v večji meri, kakor l. 1885. Zatorej štejemo mi, da tudi naši ljudje hrepené po dobrih naukih. Zavoljo tega se pa tudi lepo zahvaljujemo vsem prijateljem in podpornikom v imenu našega podjetja in sploh v imenu dolenjskega napredka. Mislimo, da so naši čitatelji z nami vred enakih misli o dolenjskih razmerah, katere smo letos prav odkritosrčno opisovali. Oni z nami vred dobro vedó, da nismo hoteli žaliti niti jednega Dolenjca, ko smo opisovali tudi slabo stran naših rojakov. O, vsaj skoro nijeden naših čitateljev ni zoper omiko, zoper dobre nauke. Če so še velike pomanjkljivosti pri Dolenjcih, tedaj so naj več pri tistih, ki ne marajo za dobre nauke, ki se slišijo v cerkvi ali v šoli, ali ki se berejo po knjigah in

časopisih. O vsaj taki ljudje še nič ne berejo, ne knjig družbe sv. Mohora, ne „Dol. Novic“.

Kakor smo letos obravnavali naj več zadeve dolenjske, tako hočemo v prihodnjem letu ravno tako pogovarjati razmere in prinašati novice o dolenjski strani. Razgovarjali se bomo o gospodarskih stvareh, v podlistku pa prinašali marsikaj zanimivega iz zgodovine Dolenjcev in dolenjske strani. Svoje prijatelje pa prosimo, da bi nas tudi leta 1887. podpirali s svetom, peresom in naročnino. Naše geslo naj bode tudi v bodoče: Pomagajmo lepi, a zanemarjeni Dolenjski!

Kako se po Dolenjskem izvršuje gojzdnarska postava kmetijstvu na veliko kvar.

Kaj čudno je slišati, da je naznanil gospod, kateremu je naloga v novomeškem glavarstvu na to paziti, kako da se izvršuje gozdnarska postava, do zdaj pri slav. okrajnem glavarstvu nič manj kakor 1400 prestopkov. Kakor rečeno čudno, pa resnično! In kdor to sliši, mora si pač misliti, da posestniki gozda, hoste, v novomeškem okraji, strašansko gospodarijo. Temu pa nikakor ni tako, kajti med velikim številom ovadb je pač dosti, je prevagljiva večina pretiranih, — da, celó smešnih. Gospod, kateri ima nad našimi hostami čuvati, to je, kateri ima nalogo paziti, da se gozdnarska postava ne prestopa, da se preveč ne seka, listja ne grabi itd. ovaja tudi take-le slučaje:

Posestnik Jurež spremenil je že pred 20. da mogoče 25. letmi, ugodno ležeč kos hoste, katere ni potreboval za svoje gospodarstvo — saj sicer bi tega gotovo ne bil storil — v vinograd. Gospod gojzdni nadziratelj ali inšpektor, vidi pa v katastralni mapi še hosto zaznamovano, zato naznani Jureža slav. c. kr. okrajnemu glavarstvu, naj mu zapové, da iz vinograda napravi zopet gozd! Slavno c. kr. glavarstvo tako stori. Toda čez toliko in toliko časa oglasi se gospod inšpektor zopet in veli: Jurež ni še pogozdil vinograda, parcela ta in ta, slavno c. kr. okrajno glavarstvo naj ga kaznuje. In res, Jurež dobi kazen, da mora 5 gold. platiti in — iz vinograda napraviti gozd. Drugi posestnik Jankovič spremenil je kos hoste že pred ravno toliko leti v njivo ali senožet, katero desetkrat, da, stokrat bolj potrebuje kakor pa hosto. Tudi tega zadene ednaka osoda, najpred povelje: pogozdi, potem pa kazen. Plati pa vzemi kjer hočeš! Da, gospod inšpektor ovaja še lepše reči, kakor je na primer sledeči: Posestnik Vrban je kupil ali podedoval posestvo, katerega del hoste je spremenil v vinograd, njivo ali senožet že njegov prednik, katerega mogoče da Vrban še poznal ni. — Vrban vendar dobi

ukaz: pogojzdi! in ako tega precej ne stori, mora plačati kazen.

Takih in enakih slučajev je, kakor že rečeno, veliko število. Pa so še drugi glede stelje, listja. Na primer: Marin je priden gospodar, in kar je pglavitno, tudi razumen gospodar. Previdi da mu nikakor ne kaže, toliko žita pridelovati, kakor ga je nekđaj, ker je postala cena žitu prenizka. Previdi pa tudi, da nese živinoreja dandanes veliko več kakor je nekđaj, in za to se je loti v večji meri. V ta namen opusti več njiv ter jih spremeni v senožet, na ostalih pa seje manj žita, več pa krmskih rastlin, kakor detelje, pese itd. Da si za nastiljanje, vsled spremenjenega pridelovanja odpadlo slamo nadomesti, dokupi si še kos hoste, v kateri misli grabiti listje. To-da, gospod gozdni inšpektor zvé, da Marin vsako leto v svoji hosti grabi listje, gozdnarska postava pa velevala, da se sme le tretjina listja pograbit, ali kar je isto, da se sme gotovi kos hoste pograbit še-le vsako tretje leto; za to — hajd, naznani ga slav. c. kr. okrajnemu glavarstvu, in to — mora pridnega in previdnega gospodarja Marina kaznovati.

Gospodu gozdnemu inšpektorju ni zameriti, nikakor ne, ako tako postopa, kajti njega veže postava, da tako dela, in ako bi tako ne ravnal, ne bi izpolnil svoje dolžnosti. Isto tako je slav. c. kr. okrajnega glavarstva dolžnost, po postavi ravnati ter dotičnike kaznovati. To-da, praša se pa, ali ni gozdnarska postava, po kateri se pri nas na Dolenjskem tako postopa, kakor je ravno navédeno bilo, kmetijstvu na kvar? In edino mogoči pravi odgovor na to je: da, škodljiva je! Gojzdnarska postava, kakoršna je, je v izvrševanju v veliko kvar našemu kmetijstvu. Zavira napredek, ker ne dopušča, da bi se malo ali celo nič dobička donašajoča hosta, v drugo gospodarsko bolj opravičeno kulturo spremenila; pa tudi ne dopušča, da bi se zboljšale že obstoječe kmetiške obdelane parcele, današnjim trgovinskim razmeram primerno; ker zahteva, naj si kmetovalec, polje-delec za nastiljanje potrebno tvarino, naj si slamo prideluje na polji, na njivi, ne pa da bi si preskrbel listja v hosti. Ni ga na celem Dolenjskem kmetovalca — niti grajščaka — kateri bi pridelal toliko slame, da bi je imel zadosti pri količkaj pomenljivem številu glav v hlevu za celoletno nastiljanje. Da, niti toliko je nima nihče, da bi je ne zamogel čez zimo pokrmiti, ker je pomanjkanje senožeti po Dolenjskem sploh veliko. Kje se je torej kmetijskega napredovanja nadejati, ako se prvemu pogoju obstanka kmetijstva delajo zapreke edino mogoči izdatni pridobitvi gnoja? Dolenjcem pridobitev listja v hostah za-branjevati, se pravi kmetijstvo zatirati, uničevati, in to ne sme nikakor še dalje časa veljati. Naši p. i. deželni, oziroma državni poslanci naj po-

vzdignejo svoj glas za-to, da se sedanja gozdnarska postava primerno prenaredi našim kmetijskim težnjam in koristim. Pri tem naj pa strogo na to silijo, da se poprašajo tudi kmetovalci in ne le gozdarji, ko se bode postava predrugačevala.

K sklepu pa še neko prav skromno vprašanje do slav. dež. gozdnarskega nadzorstva ali inšpektorata, in to bi bilo sledeče: Ako zahtevate, da se toliko sveta na Dolenjskem pogojzdi, ali bi ne bilo znabiti na mestu, da se za celo Dolenjsko, katera je vendar obširnejša kakor Gorenjska in Notranjska skupaj, posebna državna gozdnarska sejalnica napravila. Ali je znabiti boljše, da skorej ne vedó od kod dobiti za pogozdovanje sadik tisti, od katerih se pogozdovanje tako oestro zahteva? Ali je pa znabiti opravičljivo, da se dobiva iz centralne sejalnice ljubljanske za dober denar, ali pa tudi zastonj, presušeno ali pa pregreto sadilno blago?

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Naši vrli **Notranjci** so si izvolili po večini glasov za dež. poslanca g. H. Kavčiča, za državnega pa gospoda doktorja A. Ferjančiča.

Deželni zbori, tudi naš kranjski, so se pričeli 9. t. m. O našem bomo pač pozneje še kaj govorili, ker doslej še ni bilo iz njega čuti nič posebnega.

Vsi **davki v Avstriji** znašajo 520 milijonov, na **Ogrskem** pa 328 milijonov; v **Bosni in Hercegovini** 9 milijonov. Ako bi se ta davek razdelil po osebah, bi ga plačal v Avstriji vsak prebivalec 26 gld., na **Ogrskem** in **Hrvaškem** po 20 in pol gld.

Kaj je novega po širokem svetu?

Bolgarom hočejo Rusi vsiliti nekega kneza Nikolaja mingrelskega: ali ti ga ne marajo. Poslali so nekaj znamenitih mož po Evropi krog vladarskih dvorov, da bi dobili kacega družega kneza. Bili so najprej v Srbiji prav prijazno sprejeti. Od tod so prišli na Dunaj 7. t. m. Tudi tu so jih sprejeli dobro. Ali ruski poslanec Lobanov jim je djal, da naj v Petrograd na Rusko nikar ne hodijo, češ, da bi bila njihova pot zastonj. Ruski car hoče, da se spolni njegova volja. — Res, reveži so ti Bolgari!

Na **Nemškem** hočejo novo vojaško postavo, po kateri bodo imeli veliko več vojne kakor doslej. Vidi se iz vsega, in feldmaršal Moltke je povedal kar naravnost, da se boje vojske s Francozi. — In res, ne bode preteklo mnogo časa, ko bodo zopet pokali kanoni med Nemčijo in Francijo.

Na **Francozkem** je odstopilo ministerstvo. Veliko težav jim dela, ktere možé bi napravili sedaj za ministre.

Francozi bi radi, da bi Angleži Egipt izpraznili, a tem se nič kaj ne ljubi. Od kar se zaradi novih ministrov Francozi prepirajo — jim pa Angleži bolj kažejo rožičke dobro vedé, da se ne da veliko opraviti zunaj hiše, ako se znotra prebivalci prepirajo.

Gospodarske stvari.

Poduk našemu kmetu.

**** Stelja in gnoj.** Za steljo so dobre različne reči, posebno take, katere se namočijo, katere več tekočin posrkajo. Suho listje se ne priporočuje posebno, čeravno je zdravo za živino. Za gnoj in gnojnico imej posebno gnojišče, to je, jamo blizo hleva. Ta jama naj ima trdna tla, da ne prepušča tekočin. Na gnojišči gnoj nekaj časa puščaj, da ti nekako prevré, segnije. Gnojišče naj ne bode preveč na solnci, ker ga solnce suši; ali tudi na to naj se gleda, da ga dež ne izpira, zato bi bila dobra streha nad njim. Da pravilnejše vré gnoj, naj se večkrat z gnojnico obliva. Ako gnoj preveč smrdi, ni dobro, ker ravno njegov smrad je njegova moč, katera s smradom odhaja, zato naj se gnoj s prstjo pokriva in tudi med močni gnoj je dobro devati male plasti prsti. Na tak način se dela tudi tako imenovan mešan gnoj (kompost), kateremu se prideva cestno blato, pepel, saje in druga šara. Z njim se gnoji travnikom, sadonosnemu drevju, vinogradom. Pazi na gnoj, kakor na penez v žepi!

Marsikateri kmet bi bil bogatejši, ako bi vrednost gnoja vedel dovolj ceniti. Penez desetkrat preobrne, predno si kupi zanj, recimo jedno samo žemljo, ali iz dvorišča, hleva in izpod stranišča se mu odceja gnojnica po strugi v bližnji potok in od tod dalje v reko in morje. Koliko je še kmetov, kateri imajo zavoljo te nevednosti in nemarnosti morebiti vsak dan po 10—20 kr. škode na gnoji, ker ne znajo nanj paziti in z njim prav ravnati. Človeka kar jezi, ko pride k kmetijskemu domu in vidi okrog in okrog hiše, okrog in okrog hlevov polno gnoja, kupe blata živinskega in človeškega! Povsod stoji in se odceja razna nesnaga — in v hiši pa najde kopico lačnih in raztrganih otrok. Kmet naj bi ves gnoj lepó spravljal v gnojišče ter ga vozil na njive in travnike, potem bode gotovo mnogo več pridelal. — Gnoj je kmetu zlato!

Poročilo o razširjevanji trtne uši na Kranjskem leta 1885.

Iz poročila o razširjevanju trtne uši v Avstriji leta 1885., ktero je izdalo c. kr. kmetijsko ministerstvo, posnamemo sledeče, kar zadeva Kranjsko:

Na Kranjskem našli so vsled uradnega preiskavanja jako obširne okužene prostore v vinorodnih pokrajinah katastralnih občin Čatež, Cerina, Velika Dolina, Koritno in Bregana. Ker so uže v l. 1884. našli trtno uš zaplodeno v sosednjih občinah (Sv. Križ), zato smemo reči, da je okužena po trtni uši vsa vinorodna pokrajina od Kostanjevice južno vshodno doli do hrvatske meje. Te vinske gorice merijo 515 hektarov.

Nameravano preiskovanje vinogradov v zahodno stran ni kazalo izvršiti, preiskavali so pa zato vinograde v krškem sodnem okraji. Iz tega okraja došla so namreč sumljiva poročila. Ta poročila so se vresničila, kajti našli so trtno uš v katastralnih občinah Cerklje, Ravno in Senuše.

Silno močno okuženje, katero so našli v ravniški gorici Volank, kakor tudi poročilo jednega tamošnjih posestnikov, da njegovo trsje uže nad tri leta peša, brezdvomno kaže, da je ta kraj okužen uže nad 5 do 6 let in da se je od tukaj trtna uš zaplodila v Senuše. V občini Cerklje prišla je pa trtna uš najbrž čez Krko iz okuženih vinogradov občine Bušeče vasi, ki leži na desnem bregu Krke.

Kako je prišla trtna uš na Ravno, to ni bilo dosedaj mogoče določiti.

Iz naslednega izkaza razvideti je stan okuženih vinogradov na Dolenjskem konec l. 1885. (Žalibog, se trtna uš silno hitro širi in danes, to je, koncem leta 1886. je se vé da mnogo več hektarov okuženih, kakor lansko leto, zlasti je bila letošnja jesen tako ugodna za razplodenje trtne uši.)

Vseh vinogradov v omenjenih krajih je 944 hektarov. Od teh je okuženih po trtni uši leta 1884. — 53 hektarov in 58 arov; l. 1885. pa 57 hektarov in 92 arov (okroglo). L. 1884. je bila trtna uš v 157 vinogradih, l. 1885. pa v 309 vinogradih. Koliko več jih je pač uže okuženih letos!

Glede pokončevanja trtne uši se glasi ministarsko poročilo: Pokončevanje mrčesa vsaj za poskušnjo vinogradarji niso hoteli izvrševati, akoravno jim je država obljubila denarne podpore in pa brezplačno insekticid (žvepljeni ogljik.) Vzrok temu je dvomenje na vspehu, na Stajerskem in Kranjskem pa tudi to, ker bi stroški tacega pokončevanja naredili vinarstvo zgubonosno.

Pri odstavku o ameriškanih trtah pa poročilo pravi: Na Kranjskem naredili so v l. 1885. trtnico, ki meri jeden hektar in kojo je mogoče povečati.

K temu poročilu pa vredništvo dodá: Iz vseh poročil posnamemo, da trtna uš grozno napreduje, od poklicane strani se pa nasproti nič ne stori. Vedeli bi marsikatero besedo o tem povedati, a ne smemo. Dolenjski vinogradar mo-

ral si bode sam pomagati, ker vse se bode dalo storiti z majhnimi stroški, a treba ga je podučiti, in to naj bo sveta dolžnost dolenjskega razumnštva. Iz „Kmetovalca“.

Piše se nam:

Iz Novega Mesta. G. dr. Poznik, predsednik tukajšnje kmetijske podružnice je sklical 4. t. m. v posvet odbor podružničin, ter povabil tudi še nekatere druge gospode. Obravnavale so se jako važne reči. Vseh pač ne morem tu naštevati, ker listu manjka prostora; ali vsaj nekaj mi je dolžnost omeniti, ker sem prepričan, da bode zanimalo zlasti naše kmetovalce.

Med družim se je britko tožilo, koliko trpé naši kmetovalci, ker se tako ostro izpeljuje v novomeškem glavarstvu gozdnarska postava. (O tem glej drug spis v listu! Vredništvo.) Naj britkejše pa je, ker kmet še sadik ne more dobiti, da bi pogozdil zapovedani prostor. Ako pa jih dobi, pridejo iz Ljubljane destikrat pokvarjene, da se useše posajene. — In čudo! ker so se slabe sadike posušile, je pa kaznovan kmet, češ, da ni pogozdil! Sklenilo se je vsled tega, naj se naprosi deželna vlada, da nam napravi semensko šolo za Dolenjsko — morda blizu Novega mesta.

Prav veliko pa se je govorilo o novej kmetijske in sadjerejske šoli v Grmu, ki nam obeta toliko dobička. O tem, ljubi bralci, vam moram kaj več sporočiti. — Šola ima pred vsem namen, da bi izučila take, ki bodo doma prevzeli gospodarstvo — ter z lepim zgledom kazali svojim sosedom, kako se gospodari pametno in koristno. Ni pa jej toliko namen, da bi učila mladeniče zato, da bi si potem zunaj Kranjske iskali kruha v službi po grašččinah ali kakor koli. To, ljubi kmetovalci dolenjski, si zapomnite. Pošiljajte svoje sinove v šolo, ako le morete. Ne mislite, da se bode Vaš sin vsega doma naučil — če hočete, da vam bode dober gospodar. Verjemite mi, da vam bode znal desetkrat bolje obračati vsako reč, ako ga pošljete prej dve leti v Grm. Tu se bode učil dela, pridnosti, umnega gospodarstva, poštenega vedenja — in zlasti tudi varčnosti, ki je vsacemu gospodarju neizogibno potrebna. Kaj bi koristilo, ako bi znal vaš sin pridobiti krajcar, pa bi ga tudi znal hitro zabiti? — Pač žalostno je bilo slišati, kako je tožil g. ravnatelj Dolenec, da ravno taci kmečkih sinov skorej ni v šoli! Da se tudi premožnejši Dolenjci premalo zanimajo za šolo! Sam poznam gospodarje, ne daleč od Mesta, ki so premožni in imajo mladeniče za to šolo, pa jih drže doma, češ, doma je potreben. — Oče, le v šolo ž njim: denarce,

katere bõdete dali zanj v Grmu, vam bode obilno povrnil, ako ne vam, pa sebi in svojim otrokom!

Govorilo se je tudi, da bi bilo najboljšè prositi deželni zbor, naj vsaj za kaci 5 ali 6 let dá veè ustanov za grmsko šolo. V tem času bodo ljudje spoznali vsaj deloma veliko korist kmetijske šole — ter jeli sami tjkaj pošiljati svoje sinove, bodoèe gospodarje.

Tudi se bodo vpeljali polagoma zimski teèaji, da se bodo lahko poduèevali gospodarji. Skušalo se bode napraviti tako, da bodo mogli kmetje mesto denarja dajati za svoje sinove v grmskeje šoli tudi hrano v natori, kar bode marsikomu laglje . . .

Slednjiè se je sklenilo prositi visoko vlado, naj privoli v Novem mestu konjski sejem.

Iz Novomesta. — Kakor je bilo vže v našem listu omenjeno, ustanovil je è. g. c. kr. profesor J. Marinko tolikanj potrebno „katol. družbo rokodelskih pomoènikov. Že 17. oktob. se je zaèasno vstanovila pri zboru tukajšnih obrtnikov. Jako brojno število rokodelskih pomoènikov se je oglasilo, da pristopijo k društvu. Stalni sprejem se je odloèil v 8. dan t. meseca. v tej priliki nam je društvo v „Narodnem domu“ vže priredilo veselico sè tem-le vsporedom: 1. Nagovor naèelnikov; 2. Definitivno sprejetje udov; 3. Društvena pesem; 4. Življenje ni praznik, deklamacija; 5. Slavèek, pesem; 6. V pepelnièni noèi, deklamacija; 7. Pesem; 8. Veseli pastir, deklamacija in 9. bil je sklep s tombolo.

Neèemo omenjati jedrnatega govora è. g. predsednika, da nismo predolgi, — s katerim je nagovoril zbrano obèinstvo ter razložil pomen društv in njegov korist za sedanjò dobo, ter je globoko segel v srce vsem navzoèim. Kratko hoèemo omeniti le to, kako izvrstno so mladi èlanovi društv izvrševali vse posamezne toèke vsporeda. Èlovek bi skoro menil, da ima vže izurjene pevce na odru pred seboj. Paè si je g. predsednik znal pridobiti kot učitelje izvrstnih moèi. O lepem petji, ki ga je vodil tukajšnji učitelj P. Otokar Aleš, se je èul le jeden glas, da kaj tacega se nismo nadejali. Jednako izvrstne so bile tudi deklamacije gg. Ažmana, Tavèarja in Globevnika. — Da se mesto sploh zanima za društvo, svedoèila je polna dvorana in pa lep donesek, ki ga je dala tombola. Ta pa je ravno prav mlademu društvu, ker rabi od zaèetka za razne stroške obilne gmotne pomoèi.

Tudi stalno sprejetih èlanov je za naše mesto neprièakovano število — 38. — Kakor smo èuli, oglasilo se je pa od onega dne že zopet veè novih udov. Bog daj, da bi mlado društvo vrlo napredovalo ter za bodoènost rodilo obilnega sadú na korist rokodelskega stanú, ki naj ga Bog blagoslovi!

Iz Litije 8. decembra. — (Podružnica sv. Cirila in Metoda). Vedno smo pričakovali in pričakovali, kdaj se bode pri nas „kot kontrapeza“ zagorskemu nemškemu (Ortsgruppe) „šulverajnu“ podružnica sv. Cirila in Metoda vstanovila. Sedaj svetu z veseljem poročam, da se je to zgodilo 8. decembra. Po èetrty uri popoldne sošlo se je v prostorih g. Oblaka lepo število udov iz vseh stanov. Želeli smo, naj bi bili kot opravitelji tega društv voljeni gospodje iz raznih stanov. To ni šlo, dasi bi bilo najbolje, toda gg. uradniki in učitelji volitve niso hotli sprejeti. — Voljeni so bili sledeèi gospodje: Jernej Zupanèiè, prvomestnikom; njegovim namestnikom J. Koprivnikar; tajnikom L. Svetec, names. M. Molek; blagajnikom Fr. Knaflè, names. J. Mešek. Društvo šteje že zdaj 83 udov. Bo že!

Iz Leskovca pri Krškem. — Pri nas bi kaj c. kr. poštnege urada potrebovali, zakaj naša fara je zelo velika. Ljudje bi, ko pridejo iz daljnih vasi v cerkev, kar tukaj dobivali poštne pošiljatve; zdaj bi pa morali še v Krško hoditi, ko ne bi si sami pismonoše vzdržavali. Sploh je na Dolenjskem, kakor mi je strokovnjak v poštne zadevah pripovedoval, vse premalo pošt, ko že slehern kmet pri nas pisma in èasnike dobiva. Drugod jih je veliko veè. Vsaka fara naj bi imela svojo pošto. To bi bila dobrotà za ljudstvo, za državo pa škoda ne, ker bi ljudje še veè dali pošti opraviti in skupiti. Koliko je velikih fara pri nas, ko ni nobene pošte! In zakaj je ni? Županstvo ne prosi zanjo. Ko bi županstvo prosilo in glavarstvo prošnjo podpiralo, gotovo jo poštne direkcija dovoli. — Kjer se pa le pošte ne ustanovè, v take vasi naj bi c. kr. pismonoše nosili pisma, prodajali marke in pisma pobirali. Tako je drugod. Zakaj bi pri nas ne bilo?! Trèajmo in odprlo se nam bode.

Iz Dobropolja 8. decembra. — Sprejmite gospod vrednik, dragih „Dol. Novic“ dopis iz naše fare. Posebnih novic paè nimam poročati; s èim naj torej zaènem? Pregovor pravi: Kdor se ne ve kaj pogovarjati, zaène vreme tožiti; ravno taka je tudi z menoj. Do zdaj smo imeli res prav prijetno jesensko vreme, tako da so si ljudje že navozili potrebne drv in stelje za zimo, zdaj pa s prvim decembrom je zaèelo snežiti, tako da že precej debel sneg pokriva hribe in doline. Pa to bi se že vse prestalo, ko bi nas druge nadloge ne obiskovale. Krme je letos pri nas tako malo, da že zdaj gospodarji tarnajo, s èim bodo živino po zimi krmili. Tudi za ljudi bo malo živeža pri marsikom. Kupèija je pa tako slaba, da nobeno blago nič ne velja; pri goveji živini ne gre dobro, pri svinjah pa še slabše. Èe bo tako še dalje, ne vem, kako bo

izhajal ubogi kmet, ki ga vse tlači kot mora. Posebno slabo za kmeta pri nas je pa to, da vse prodaja na staro mero in vago, kupuje pa na novo skoraj z ravno tisto ceno kot se prodaja na staro. Samo vatel pri nas še zmiraj gospodari, ker je meter večji; ko bi bil meter manjši kot prejšnji vatel, bi bil pa gotovo dober tudi za naše trgovce. Kmet je drt, naj se obrne kamor hoče. Želeti bi bilo, naj bi naše slavno županstvo obrnilo svoje bistro oko tudi v to reč. Mislim, da bi bilo prav, ako bi se držali tudi pri nas tistega reda, kakor drugod. S starim letom naj tudi stara mera in vaga pri nas vzame slovo za vselej!

Posebno veliko se pri nas zdaj govori o črni vojski (domobranstvu), o kateri pa jaz mislim, da ne bo take sile, kakor si ljudje domišljujejo. Če bo pa vendar nam domobrancem kdaj treba prijeti za orožje, bomo to storili z veseljem. Vse za vero, dom, cesarja! za cesarja blago in kri!

Domače vesti.

(Popravek). Novica „roparska druhal“, katero smo prinesli v zadnjem listu/popravimo po želji žandarmerijske višje oblasti takole:

Po noči od 27. do 28. nov. sta šla dva žandarma od Metlike proti Luži. Bilo je skorej popolnoma tema. — Nekako ob pol dvanajstjej uri sta čula neki šum ter slišala nekega moža tiho reči po hrvaški: „šta je?“ in drugi je odgovoril: „ništa, ništa!“ Zagledala sta tri može; poveljnik je zapovedal, da naj obstoje, a ker so zbežali, sta jih žandarma preganjala kacih 20 korakov, na to so ubežniki trikrat ustrelili — žandarma vsak po edenkrat. Žandarmov ni bil nobeden ranjen; tudi se ni moglo zvedeti, je bil li kdo od unih mož zadet ali ne. — Ko sta žandarma dalje hitela za ubežniki sta dobila le nekov zavitek, v katerem je bilo več reči, ki so bile prejšnji dan ukradene v Vini vasi (novomeškem okraju).

(Odbor Národne čitalnice novomeške) sklicuje v dan 18. decembra 1886 ob 1/28. uri zvečer svoj občni zbor, kateri se bode vršil v prostorih Narodnega doma. — Vspored: 1.) Poročilo tajnikovo. 2.) Poročilo blagajnikovo. 3.) Zgodni predlogi in razgovori. 4.) Volite v dveh pregledovalcev računa. 5.) Volite v novega odbora.

(Dolenjsko pevsko društvo) pa sklicuje svoj občni zbor v dan 17. decembra ob 1/28. uri zvečer, kateri se bode na istem mestu in z istim vsposedom vršil. — Ker je posebno 5. točka vspeveda pri obeh društvih posebne važnosti, pozivajo se gg. članovi, da se imenovanih občnih zborov prav mnogobrojno udeležé.

(Strelsko družbo) je gospôda v Krškem osnovala. To je sicer draga zabava, a koristna za slehernega dandanes, ko mora vsak biti črnovojnik, ko bode torej v sili slehern moral puško nositi. Seveda, taka sila se bo malokdaj pripetila.

(Za revne otroke) se je v Krškem osnovala družba dobrih gospa, ki bode revnim šolarjem opoludne gorko obéd dajala. Tej družbi stoji na čelu blaga gospa Hočevár, ki bode dajala v ta namen 20 gld. na mesec. Ona je darovala tudi Št. Jarnejski požarni brambi 50 gld.

(Bralno društvo) v Krškem je imelo 12. t. m. občni zbor. — Krški pevci so bili 27. nov. v gostilnici g. Ruperta prav lepo zapeli več mičnih pesmic. Hvala jim! Le še večkrat.

(Dolenjsko pevsko društvo) priredilo je 12. dec. v prostorih Narodnega doma koncert v proslavo slovenskega najznamenitejšega pesnika Preširna. V obilnem številu zbrano odlično občinstvo sledilo je s pozornostjo izvrstnej slavnostnej besedi g. profesorja Vrhovca, v kateri je se živo besedo naslikal znamenitost Preširnov. Jednako burno priznanje žele so vse točke pevskega programa, posebno mešani zbori. Po dokončanem programu zabavalo se je občinstvo med seboj tja do ene ure po polnoči.

(V Zatičini) se snuje pevsko društvo. Ondi oživlja domoljube novi notar, g. Plantan, tudi vrli Slovenec.

(Slovenski časopis Rogač) izvršuje prvi svoj tečaj, ter se obrača do vseh prijateljev svojih, bodisi naročnikov, bodisi sotrudnikov, z uljudnim vabilom, da mu ostanejo verni podporniki tudi v bodočem letu.

„Rogač“ bode v vojem II. tečaji porabil vse moči, ustreči slavnemu občinstvu z izvrstnimi humoreskami, dovtipi, pesnimi, zagonetkami in sploh s zabavnim gradivom; posebno pa se bo oziral na krasne rizbine, s katerimi bode solil berilo ter redno v vsakem listu bičal neprijatelje naroda našega. G. Janko Kalan, c. kr. davčnega urada kontrolor v Vel. Laščah pa bode podajal prijateljem šaha razne zanimive naloge.

Konečno še poudarjamo, da namerja Rogač, ako se oglasi primerno število naročnikov, poleg mnogih risbin v listu, prinašati od časa do časa tudi razne krasne risbine na lepem trdem papirji, ki bodo gotovo dobro došle prijateljem umetnosti.

Rogač bo odslej izhajal vsakega mesca 10. in 25. dan na celi poli četvorke, zato prosimo vse častite naročnike, da se blagovoljno oglašé saj do 5. januarja, da bomo vedeli prirediti število odtisov, ker bomo prvo številko naročnikom 10. januarja še jedenkrat razposlali. — „Rogač“ stoji po pošti prejemán celo leto 3 gld. 20 kr., pol leta 1 gld. 60 kr., četrt leta 85 kr.; za Ljubljano celo leto 3 gld., pol

leta 1 gld. 50 kr., četrto leta 80 kr.; izven Avstrije celo leto 4 gld. — Naročnino in dopise vsprejema lastništvo in uredništvo „Rogača“ v Ljubljani, Gledališka stolba štev. 3. — „Prvo številko pošljemo na željo brezplačno in franko na ogled.“ —

Na svidenje v novem letu!

(Naročilo). Od c. kr. pošte Novomeške dobivamo to le naročilo: Zarad obilih pošiljatev za božič in novo leto opozarja se slavno občinstvo, da prinaša zavoje in zaboje, dobro zavite in zabite in zapečateni na pošto. Posebno trdno zadelati je one pošiljatve, ktere imajo kako vrednost in ktere imajo daljno pot. Naslov naj se napiše na zavoj ali zaboj sam, ali pa naj se papir z naslovom po celem prilepi na pošiljatev.

(Mesečni živinski sejm) v Rudolfovem dne 6. t. m. je bil slabo obiskan; prignalo se je samo 45 glav goveje živine in blizo 200 prašičev. Vzrok slabemu obisku je sejm v Žemperku ravno tisti dan in pa ravno minuli veliki sejm 30. nov.

(Šolski vrti) so dobili nekaj podpore od kmetijskega ministerstva, in sicer na Dolenjskem: V Veliki Dolini 40 gld., v Škocijanu pri Dobravi 20 gld., v Kostanjevici 20 gld., v Dragatuša 35 gld.

(† Gosp. dr. Vašič), obče spoštovani in priljubljeni okrajni zdravnik v Trebnjem je v nedeljo zjutraj po dolgej bolezni mirno v Gospodu zaspal. Bodi mu zemljica lahka.

(V kapucinskem samostanu) v Krškem umrl je brat Fidel, ki je bil veliko let (okoli 40) v tem samostanu. Dobri mož je bil povsodi priljubljen in po velikem delu Dolenjske znan. Rojen je bil na Malencih pri Kostanjevici.

(† Umrl) je 1. dec. g. Blaž Šribar, posestnik na Raki, bil je 6 let župan in 12 let krajni šolski nadzornik. Bil je obče priljubljen. Pogreba se je veliko ljudi vdeležilo. Tudi šolska mladina ga je spremila, gg. učitelji pa so mu na grobu zapeli.

(G. Pečnik) v Krškem, imeniten iskalec starin, našel je blizo Velike vasi pri Krškem zopet lep rimski grob.

(V Ribnici) imajo pri sodnji pravdo zavoljo nekih copernic. Sramota je, da se more še dandanašnje o copernicah govoriti.

Listnica uredništva.

Gosp. J. N. v T. Lepa hvala, a za danes prepozno. — Gosp. A. Š. na R. Ker nam prostora manjka, obširneje ni mogoče.

V mesecu novembru v Novomestu vračujoča se pisma:

Janez Zakrajšek, Čorgovo (2) — Milislav Kukman, Wolfsberg — Stefan Turk, Calmut Mich. — Martin Bukovec, Manchester — Johann Šelak, Grič — Franc Kralj, Sissek — M. & J. Mandl, Wien —

Anton Turk, Verbovac — Mihael Mihelčič, Zagreb — Franz Bobič, Breznica — August Karlinger, Weixelburg — Franz Kastreve, Graz — Josef, Topliz — Franz Zajc, Mirni peči — Josef Kovačič, Lyons Cyt Cliton — Janez Jerič, Sv. Kocijan — Bartolomeus Žbontar, Assling — Johann Kobe, N. America — Martin Gazvoda, Kutina (2) — Kalchgruber, Wien — M. Čavič, Wien — Johann Verščaj, B. Kocijan — Marija Pečnik, Trst. rec.

Žitna cena v Novem mestu 13. decbr. 1886.

Domače pšenice mernik 2 gld. 40 kr., Debelača (koruze) 1 gld. 40 kr., Soršice 1 gld. 90 kr., Rži 1 gld. 60 kr., Ječmena 1 gld. 66 kr., Ajde 1 gld. 20 kr., Ovs 85 kr., Krompirja 90 kr.

Loterijske srečke.

Trst	4. decembra	49	19	44	13	70
Gradec	11. decembra	48	26	21	32	60

Zahvala.

Globoko ginjen od mnogobrojnih dokazov sočutja mej boleznijo in o smrti nepozabljive mi hčerke

Mimice,

izrekam v svojem in v imenu soproge najtoplejšo zahvalo vsem prijateljem in znancem, ki so mi izkazovali svoje sočutje, posebno pa sl. c. kr. uradništvu, duhovništvu, učiteljstvu, blagorodnim gosp. in gospicam, gg. meščanom, gg. pevcem, darovateljcem lepih vencev in vsem drugim, ki so spremili drago mi rajno k večnemu počitku.

V Metliki, v 9. dan decembra 1886.

[122]

Franc Schönbrunn.

Preklie!

Nepremišljeno besedo, ktero sim 5. t. m. v kavarni proti gospodu Franc Kastelicu ml. izrekel, s tem javno prekličem.

Rudolfovo, dné 6. decembra 1886.

[118—1]

Tominc.

Tri cente dobrega medu

ima na prodaj, v večih množicah po 50 kr. kilo.

Janez Dular.

[120—1]

Cegelnica.

Hiša na prodaj.

V Bučki pri Raki je poleg ceste ležeča hiša z vsim gospodarskim poslopjem in zemljiščem na prodaj.

[119—1]

Anton Kline odperl je

novi prodajalno (štacuno)

raznovrstnega blaga v Dvoru (Fužina) kateri tudi čast. občinstvu pošteno in dobro postrežbo zagotavlja.

Svarilo.

Ker se pod mojem imenom šivalni stroji (mašine) toda slabše kot moji, od tukajšnjega agenta prodajajo, svarim tedaj vsakega častitega kupca od tega se prevartiti pustiti.

Šivalne mašine.

Šivalni stroji.

Najboljši Howe-, Singer in Cirkular šivalni stroji z 5 letnim poroštvom (garancijo) prodaja od 40 gl. naprej.

Da so moji šivalni stroji posebno dobri, znajo tisti častiti kupci pričati, kateri jih že 10 do 18 let rabijo.

Šivalne mašine.

Šivalni stroji.

J. OGOREUTZ,

v Novem mestu. [2-12]

Federn Matrazen

Federn Matrazen

Tudi prodaja od 7 do 8 gld. lesene Federn Matraze od glv. c. k. priv. tovarne iz Dunaja, katere drage „Drat Matratzen“ popolnoma nadomestujejo.

Federn Matrazen

Federn Matrazen

Opekarna (Cegelnica)

v najem ali na prodaj [108-3]

v Podgori blizu grajščine Breitenau pošta Novomesto.
lože Špelko, Podgora (pošta Novomesto).

Na prodaj je

v Rudolfovem (Novem mestu)
na najugodnejšem kraju ležeča

prostorna hiša,

pripravna za vsako trgovino ali obrt. z devetimi sobami, prodajalnico, hlevom, petimi kletmi, prostornim dvoriščem, vrtom itd., potem tik mesta na okrajni cesti ležeč pod z velikim vrtom (posebno pripraven za izvršitev kake stavbe (shramba za vozove z njivo vred, tudi za stavbeno zemljišče uporabiti, več njiv itd., vse to pod katastralno občino Novomeško spadajoče.

Dalje je tudi na prodaj jedno uro od
Novega mesta oddaljeno

posestvo

s hišo in drugimi gospodarskimi poslopji vred. — Kaj več pove iz prijaznosti upravnistvo [115-2]
„Dolenjskih Novic“.

Kdor bi hotel v

Trški gori svoj vinograd

v prodaj ponuditi, oglasi naj se pri

[113-2] vodstvu deželne kmetijske šole v Grmn.

Odgovorni urednik, izdajatelj in založnik J. Krajec.

Najstareje ljudsko zdravilo je

„C. kr. konc. cvet za ude“

obče znano z imenom

Klosterneuburger

Giftfluid,

preiskano v kemičnem laboratoriju za zdravstveno policijske preiskave, ter je prodaja zavarovana po c. kr. koncesiji, in po protokolirani tvrdki.

Isti je po svoji pravilni in skrbni sestavi in napravi, kakor tudi po svojem izvrstnem vseh najbolj priljubljeno in razširjeno zdravilo. Ta cvet je edini in nedosegljiv lek zoper protin in revmatizem, slabost mišic in čutnic, pri bodljajih, pri bolečinah v križi in ledji, pri zobobolu, trganji v ušesih, krču, posebno v nogah, pri bolečinah v črevih, pri spahnenih udih, pri prenapeti hoji ali jahanju. Rabi se uspešno, ker imajo deli, iz katerih obstoji, izvrstno zdravilno moč. Toraj je pomoč hitra in gotova tudi v najbolj trdovratnih slučajih.

Cena male flašice 50 kr., velike flašice 1 gld.

Razpošilja

lekar A. Hofmann v Klosterneuburgu.

Za poštino 15 krajcarjev več. [117-2]

Pravo se dobiva to zdravilo le pri sledečih gg. lekarnih:
V Ljubljani: J. Swoboda. V Novem mestu: Frid. Halka.
V Gorici: G. Christoflett. V Gradcu: A. Nedwed. V Celovcu:
P. Birnbacher. V Belaku: Frid. Scholz.

Pri Franc Kastelic-u starejšemu,
trgovcu v Novem mestu se dobiva

mazilo za usnje,

isto obstoji iz surove vazeline in očiščenega govejega loja in je izvrstno mazilo za obutalo. [116-2]

Na zraku posušene
orehe, deteljno seme,

pravo beladono

in lepe ježice

[105-4] kupuje vedno

Mar. Rohrmann v Rudolfovem in
Rohrmann-Strzelba v Ljubljani.

Belaleci,

ki razumejo iz čementa strešne plošče delati, se takoj sprejmejo.

Oskrbništvo grajščine Hmelnik

[112-2]

pri Novem mestu,

Novomesto. — Natisnil J. Krajec.